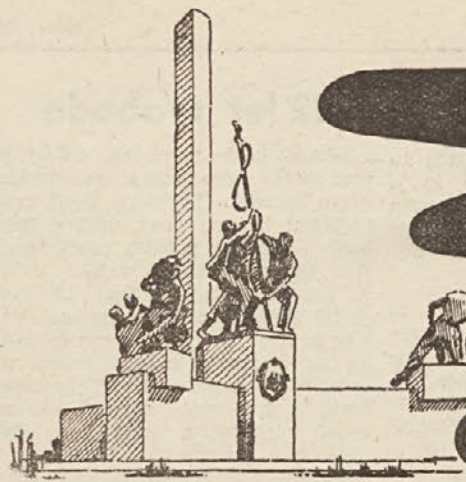

NOVICE

GLASILO SZDL OKRAJA KOČEVJE

LETO II. STEV. 21

Izdaja okrajni odbor SZDL
Kočevje

Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik Jože Košir
List izhaja vsako soboto

Cena 10 din

V KOČEVJU, DNE 18. MAJA 1957

Okrajna konferenca DS obrtnih podjetij Direktorji v manjših podjetjih imajo še vedno odločujočo besedo!

Le še kratek čas nas loči od prvega kongresa delavskih svetov Jugoslavije. Tudi v podjetjih našega okraja se pripravljajo na ta zgodovinski dogodek delavskega razreda in delavskega upravljanja. Pred kratkim so bile okrajne konference, na katerih so volili delegate za kongres delavskih svetov.

13. maja je bila taka konferenca tudi v Kočevju. Zbrali so se na njej predstavniki delavskih svetov, upravnih odborov manjših podjetij ter obrtnih podjetij oziroma obratov. Razprava je pokazala, da je delavsko upravljanje v manjših podjetjih še na šibkih nogah. Upravniški, oziroma direktorji v nekaterih manjših podjetjih imajo odločujočo besedo, organi delavskega upravljanja pa največkrat kimajo, kar predlaga njihov šef.

Da se to stanje izboljša, je najprej treba ljudi vzgojiti. Dober je predlog, naj bi bili v vseh občinah krajski seminarji, na katerih bi organi delavskega upravljanja dobili vsaj osnovno znanje o pravicah in dolžnostih delavskega upravljanja.

Na konferenci so tudi poročali, da je bil odnos nekaterih organov ljudske oblasti do članov delavskega upravljanja nepravilen. Za razne stvari so se organi obračali samo na direktorja ali knjigovodjo, kakor da v podjetju predstavljajo samo ti ljudje »oblast«. Prav bi bilo, da bi se predstavniki občinskih ljudskih odborov udeleževali sej DS in imeli z njimi večjo povezavo.

V našem okraju primanjkuje manjših uslužnostnih obratov. Na drugi strani pa vidimo, da so storitve uslug previsoke. Tudi davčna politika do malih obrtnikov naj bi bila pravilna. Ti obrtniki naj bi bili obdavčeni s pavšalnimi dav-

kom.
O tem in podobnem so razpravljali na konferenci. Sedaj je odvisno od delegatov, kako bodo umestne predloge s konference prenesli v svoje kolektive.

Majhna podjetja in obrtno uslužnostna podjetja bo zastopal na kongresu delavskih svetov v Beogradu tov. Lesar Janez iz Sodražice. Iz kočevskega okraja se bo kongresa udeležilo sedem delegatov.

OSEMENJEVALNA POSTAJA NA VIDMU

Že leta 1953 je na Vidmu začela z delom osemenjevalna postaja za govejo živino. Postaja je sedaj dobro urejena, služi pa za potrebe živinorejce vse dobropoljske doline. Z umešnim osemenjenjem so dosegli zelo lepe uspehe. Tako so lani dosegli 86 odst. oploditve.

NOV TRANSFORMATOR

V vasi Podgorica gradijo nov transformator, ki bo večji od starega. Delo je že precej napredovalo in računajo, da bo v kratkem zgrajen.

Dobropoljsko apno uživa sloves

Podjetje »Apnenica« v Dobropolju ima že nianso preteklost. Začetek »Apnenice« sega v leto 1897, kar nam pove, da dela »Apnenica« že šestdeset let. »Apnenica« je bila v rokah privatnikov do jeseni leta 1946, ko je bila nacionalizirana.

Novo podjetje je začelo z rednim delom spomladi leta 1947. Proizvodnjo so povečali, naprave v »Apnenici« so izboljšali. Sedaj je zaposlenih v »Apnenici« 25 ljudi, 12 pri peči v »Apnenici«, ostali pa v bližnjem kamnolomu. V upravi podjetja so pa trije uslužbeni. Dnevna proizvodnja apna znaša 15 do 16 ton. Delajo v treh izmenah. Proizvodnja apna v letu 1956 je znašala skupno 3533 ton. Delajo devet mesecev na leto, to pa zato, ker je proizvodnja v hudem mrazu nemogoča. Preostali čas pa izrabijo za remontna dela in priprave za naslednjo sezono.

Podjetje »Apnenica« ima že dalj časa v razpisu gradnjo nove peči v bližnjem kamnolomu. Tam je dovolj kvalitetnega kamna, ki bi bil za apno dosti boljši, kakor pa ga imajo v sedanjem kamnolomu. Tudi naprave v stari peči so že precej izboljšane, čeprav so jih že večkrat popravljali. Podjetje bi za gradnjo nove peči potrebovalo 28 milij. din kredita. Obrnili so se na Jugoslovansko investicijsko banko za odobritev kredita. Banka pa jim je stavila take pogoje, da zaenkrat ni upanja, da bi kamalu prišli do prepotrebnih sredstev.

»Apnenica« je poleg podjetja »Stolarna« edino večje podjetje, ki predstavlja industrijo v dobropoljski dolini. Za proizvodnjo apna je surovini na pretek, tudi delovne sile ne bi manjkalo. S povečanjem »Apnenice« bi se zvišal tudi narodni dohodek kraja in skupnosti. Apno iz »Apnenice« je iskano blago in vsako leto že v naprej prodano. Letos je moralo podjetje zavrniti že več interesentov. Tudi tovarna dušika v Rušah, ki rabi velike količine apna, bi želela kupovati dobropoljsko apno. Z apnom oskrbujejo

Občinski praznik v Dobropolju

Delovni ljudje občine Dobropolje bodo 19. maja imeli občinski praznik v spomin na velik dogodek, ki se je zgodil 17. maja leta 1943, ko so se v vasi Tisovec zbrali aktivni borci in vsi, ki so čutili in delali za osvobodilno stvar. Posvetovali so se o političnem delu, kakor tudi o takratnih vojaških operacijah v teh krajih.

Ob občinskem prazniku — 17. maju — čestitajo vsem občanom in jim želijo še mnogo uspehov na vseh področjih dela.

Občinski ljudski odbor Dobropolje Občinski komite ZKS - Občinski odbor SZDL Občinski odbor ZB - Občinski sindikalni svet Občinska gasilska zveza

PROGRAM PROSLAV

V nedeljo 19. maja bo gasilska godba iz Vidma v zgodnjih jutranjih urah po vseh večjih vaseh dobropoljske občine igrala budnico.

Ob 10. uri dopoldne bo v Strugah slavnostna seja občinskega ljudskega odbora in občinskega odbora Zveze borcev.

Ob 11. uri bodo položili vence na grobove padlih borcev in žrtev okupatorjevega nasilja v Strugah.

Od 11. do 12. ure bo igrala v Strugah gasilska godba.

Ob 13.30 bo mimohod gasilcev in članov TVD Partizan iz Dobropolja.

Ob 14. uri pester kulturni spored, kjer bodo nastopili: pevski zbori, gasilska godba, TVD Partizan, dijaki nižje gimnazije in učenci osnovnih šol.

V okviru kulturnega sporeda bo tudi slavnostni govor o pomenu 17. maja za prebivalce Dobropoljske doline, ki je največji zgodovinski dogodek iz NOV za te kraje. Po končanem kulturnem sporedu bodo skupne vaje gasilcev iz dobropoljske občine. Nato bo ljudsko rajanje. Vabljeni!

PODGORICA

Podgorica šteje enajst hiš. Ljudje se baviijo poleg kmetijstva in živilarstva tudi z gozdarstvom. V tem kraju so doma tudi izdelovalci zoboborcev. Del Podgoričanov ima zaposlitev v Stolarni Dobropolje.

Ribniška mladina za Dan mladosti

V Ribnici pripravljajo bogat program proslav, posvečen »Dnevu mladosti«. Že 19. maja bosta dve šahovski prireditvi na šolah v Ribnici in Dolenji vasi. Tega dne bo šel tudi odred predvojaške vzgoje iz Ribnice na partizanski pohod v Travno goro. 21. in 22. maja bodo v domu Partizana predvajali mladinske filme. 23. maja pa bodo dijaki nižje gimnazije Ribnica uprizorili igro s petjem »Alenka išče srečo«. 24. maja pa bodo šli na partizanski pohod v Travno goro. Učenci osnovnih šol v Dolenji vasi, Grčaricah, Sušju in Ribnici pa bodo imeli športni dan in naredili bodo izlete v bližnjo okolico.

Najlepše pa bo 25. maja. Ob 8. uri zjutraj bo v gimnaziji odprta razstava ročnih del dijakov. Na osnovnih šolah bodo tega dne sprejeli celičane v pionirske organizacije. Sprejem bo pod pokroviteljstvom Društva prijateljev mladine. Pri sprejemu bodo navzoči tudi predstavniki ObLO, DS in množičnih organizacij. V dopoldinskih urah bodo izvedli dijaki na stadionu Partizana pester športni program. Zvečer bo v domu Partizana svečana proslava, posvečena Dnevu mladosti in rojstnemu dnevu maršala Tita.

26. maja ob 9. uri dopoldan bodo na gimnaziji odkrili spominsko ploščo padlim dijakom v NOB. Po odkritju bo predsednik ObLO tov. Selšek v dvorani ObLO sprejel najboljšo mladino, mlade delavce, pionirje in celičane. Popoldan bo organiziral Partizan izlet v Dolenjo vaso, kjer bodo izvedli telesne vzgoje. Sodelovali bodo tudi gojenici predvojaške vzgoje, pionirji rib-

niške gimnazije in učenci osnovne šole Dolenja vas. Ta dan bodo v Dolenji vasi ustanovili četo Partizana, ki bo delovala v okviru Partizana Ribnica. Zvečer bodo dijaki ponovili igro »Alenka išče srečo«.

Na čast »Dneva mladosti« tekmujejo učenci osnovnih šol ribniške občine v učenju, disciplini in kulturnem obnašanju na cesti ter v odnosu do starejših ljudi in tovarišev.

»Dan mladosti« bo v Ribniški dolini res praznik vseh mladih ljudi v pravem pomenu besede. Obenem pa bo praznovanje posvečeno rojstnemu dnevu našega drugega maršala Tita.

Naš razgovor

O prometnih nesrečah je bilo že veliko napisanega. Vendar bi bilo boljše, da pišemo, kako se nesreče obvarujemo, kakor da poročamo o nesrečah samih.

Tov. Stane Tonkli je referent za promet na Tajništvu za notranje zadeve pri OLO Kočevje. Naprosili smo ga, da nam je povedal nekaj svojih misli o prometnih nesrečah. Ugodil nam je z željo, da se številni prometni nesreči čim bolj skriči.

V letu 1956 je bilo v našem okraju 26 prometnih nesreč, in sicer šest smrtnih. Pet ljudi je bilo težje ranjenih, trinaest pa lažje poškodovanih. Škoda na motornih vozilih je znašala 3.297.000 din. V tem letu pa je bilo do konca aprila dvanaest prometnih nesreč. Rezultat: ena smrtna žrtev, dve osebi sta bili težje poškodovani, štiri pa lažje. Materialna škoda na vozilih je znašala 560.000 din. Največ prometnih nesreč je bilo v zimskem času zaradi poledenelih cest.

Ker je motornih vozil vedno več, je pričakovati večji odstotek prometnih nesreč. Kaj je treba ukrepati, da se je število prometnih nesreč zmanjša? Tajništvo za notranje zadeve je v ta namen preskrbelo propagandno gradivo: poučne filme, diapozitive in diafilme, ki so jih predvajali v kinodvoranah in šolah. Zelo važno je, da mladino že v rani mladosti vzgajamo in poučujemo ter jo seznanjamo z najosnovnejšimi cestnoprometnimi predpisi. Tu bi lahko veliko storili tudi starši, šola, Društvo prijateljev mladine in drugi, ki imajo na skrbi vzgojo mladine. Bilo je tudi več primerov, da so bili pri prometnih nezgodah poškodovani tudi otroci.

V našem okraju imamo približno 7000 koles. Tudi kolesarji so večkrat povzročitelji nesreč.

Tonkli Stane

Spomenik v Dobropolju

PO SVETU

Odkar je vsaj delno popustila mednarodna napetost, so se tudi »veliki« začeli ukvarjati sami s seboj in svojimi problemi. Tako je tudi v Sovjetski zvezi zasedal Vrhovni sovjet in razpravljal o decentralizaciji gospodarstva v tej deželi. Uklinili so 25 ministrstev in prenesli pravice upravljanja na republiške vlade. Decentralizacija je zajela predvsem industrijo in gradbeništvo. Računajo, da bodo zaradi tega prihranili letno preko 8 milijard rubljev.

Na Kitajskem je v teku velika akcija za spremembo stila v političnem delu. V tej deželi so poročevalci bile velike notranje spremembe, ki so privedle do tega, da

danes na Kitajskem res ne moremo več govoriti o nasprotujočih si razredih, ampak samo še o manjši ali bolj napredni in konservativni razredi. Zaradi tega sedaj razpravljajo po vsej Kitajski o tem, kako naj njihove politične organizacije delajo v novih pogojih.

Predsednik angleške vlade je obiskal nemško glavno mesto in je skušal Nemce pridobiti za to, da ne bi več nasprotovali angleškim načrtom o zmanjšanju oboroženih sil na kontinentu in da bi uredili svoje odnose glede zahodno-evropskega trga, kjer se obe deželi pojavljata kot močna trgovska konkurenta. Zahodna Nemčija, ki je v zadnjih letih, ker ni imela nobenih vojaških bremen, gospodarsko izredno naglo napredovala, je postala že nevaren trgovski telmec ostalim deželam na Zahodu, zlasti pa Angliji, ki ima v marsičem zastarelo industrijo.

Hudi boji v Alžiru kdaj velikim francoskim naporom in velikim izdatkom za vojsko nočejo prenehati. V zadnjem času so alžirski uporniki v majhnih skupinah začeli zopet močno napadati po mestih, kjer so bili Francozi doslej še kolikor toliko varni. Kriza v Alžiru ima tudi posledice za notranje-politično življenje Francije, kjer socialistična vlada zavija vedno bolj na desno, da bi si tako podaljšala svoje klavno življenje.

Se prav posebno pa boli Francoze ameriško vmešavanje v življenje Tunisa in Maroka, ki jih je enako, kot ostale arabske dežele, prav tako obiskale posebne odposlane ameriškega predsednika, da bi jih pridobil za to, da pristopijo k izvajanju Eisenhowerjeve doktrine. Maroko je na to pristal.

Ko slavijo avstrijski socialisti veliko in pomembno zmago, saj je bil tako rekoč proti njihovem pričakovanju izvoljen predsednik njihove stranke za predsednika avstrijske republike, pa medtem predsednik francoske republike po več kakor tisoč sto letih spet obiskuje Vatikan. S to malo državico je imela Francija celo tisočletje zelo slabe odnose, zato poglavarji francoske države nikoli niso odhajali v Vatikan na obisk. Sedanja predsednik Coty pa je prekinil to tradicijo. Sedanja francoska vlada je verjetno pripravljena dati katoliški cerkvi v Franciji na področju šolstva več pravic, kakor jih je cerkev imela doslej.

Naš komentar

Najvažnejša je organizacija dela

Povečano produktivnost dela ne dosežemo izključno le z visoko mehanizacijo proizvodnega procesa, ampak so poleg strojev potrebni tudi drugi pogoji, da bi pri proizvodnji dosegli čim večji časovni prihranek. Pravilna in pravočasna priprava orodja, strojev in materiala je važen pogoj za produktivnost dela. Da bi proizvodne operacije potekale brezhibno je poleg tega potrebna tudi dobra metoda dela, pravilna izbira in razdelitev ljudi, dobro organizirana delovna mesta, svetli in urejeni prostori itd.

Produktivnost dela je v veliki meri odvisna tudi od pravilne razporeditve delovnih mest. Razporejena morajo biti tako, da je med začetno in zaključno operacijo tesna povezava, da ne bi izgubljali časa pri prenašanju proizvodov. Mizarstvo podjetje, ki ima serijsko proizvodnjo, bo na primer z dobro razdelitvijo dela doseglo večjo proizvodnjo v istem delovnem času, zlasti če se vse delovne operacije izvršijo v podjetju od vхода do izhoda, kot pa podjetje, v katerem so proizvodne operacije razdeljene po raznih med seboj oddaljenih oddelkih. Z organizacijo procesa proizvodnje je v tesni povezavi tudi pravilna izbira in razpored ljudi po strokovnih sposobnostih in psihofizioloških nagnjenjih.

Toda kljub še tako organiziranemu procesu proizvodnje ne bi dosegli velikega uspeha, če ne bi najprej vso metodo dela proučili in pripravili. Izkušnje strokovnjakov, ki so analizirali proizvodnjo v mnogih naših podjetjih, kažejo, da gre velik del izgube zaradi pogojev, kajenja, nepotrebnih sprehodov in iskanja orodja. Razen tega so izkušnje pokazale, da med proizvodnim procesom marsikje premalo skrbje za ekonomijo časa. Skoraj ni podjetja, kjer ne bi bilo nepotrebnih proizvodnih operacij in kretanj samih delavcev v času proizvodnje. Če bi vse to odpravili in nepotrebne procese izločili ter analizirali procese dela posameznih delavcev, bi brez vsakršnih investicij lahko ustvarili večjo proizvodnjo, saj bi bil razen tega tudi stroj racionalneje izkoriščen. Večkrat je potrebno tudi proizvodnjo poenostaviti, izmenjati vrstni red proizvodnih operacij, poenostaviti konstrukcijo proizvodov ali izvesti izmenjave na strojih in orodjih, ki služijo za proizvodnjo.

Tekmovanje v Dobropoljski dolini

Med prvimi v našem okraju so se prijavili za tekmovalce, ki ga je razpisal Zvezni izvršni svet za povečanje hektarskih donosov, tudi zadrugniki-kmetovalci iz kmetijskih zadrug Videm in Kompolje. Tekmovalci bomo v povečanju moličnosti in hektarskem donosu krompirja. Tekmovalcev je nad sto. Za tekmovalce v proizvodnji mleka je prijavljenih 100 krav, tekmovalci pa bodo v treh skupinah in sicer ena skupina na območju KZ Kompolje — 36 krav, dve pa v KZ Videm — 64 krav. Pri tekmovalstvu

za povečanje hektarskih donosov krompirja so tekmovalci razdeljeni na tri skupine. Tekmujejo samo kmetovalci iz KZ Videm.

Nameravajo tekmovalci tudi pri vzreji prašičev. Doslej je število prijavljenih se premajhno. Prijavljenih je samo za 19.000 kg prašičev, a bi jih moralo biti za 30.000 kg. Opaziti je, da ljudje na jesen prodajajo nedorasle prašiče, ki niso težki 100 kg, za tekmovalce pa pridejo v poštev le prašiči, ki dosežejo vsaj 120 kg teže.

Zunanje politični komentar

Več širine

Sklep in obravnava na zadnjem zasedanju Vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze o ukinitvi 25 ministrstev, združitvi nekaterih in prenosu mnogih pravic centralnih organov na republiške, je dosegel, ki je vzbudil po vsej Sovjetski zvezi mnoge komentarje in številna razpravljanja.

V Sovjetski zvezi se je po XX. kongresu začelo bolj živo gibanje, da bi omejili hudo centralizacijo zlasti v gospodarstvu, ki je po prepričanju mnogih predstavljala veliko oviro za nadaljnji in hitri napredek sovjetskega gospodarstva kot celote pa tudi produktivnosti v tem gospodarskem sistemu. Ti glasovi so postajali vedno močnejši, vendar pa je bilo težko pričakovati kakšne bolj bistvene spremembe vse do takrat, dokler se na tako stališče ni postavil tudi Centralni komitej in Vrhovni svet.

O teh vprašanjih je na zadnjem zasedanju v posebnem poročilu široko poročal prvi sekretar Hruščev in utemeljil potrebo decentralizacije industrije in gradbeništva.

V enem samem letu so v Sovjetski zvezi sicer zmanjšali upravni aparat za 900.000 ljudi, ki je pa še vedno prevelik, preobilen in pretežak, da bi mogel lahko in hitro ukrepati. Da bi izboljšali delo tega aparata in da bi gospodarskim organizacijam po podjetjih predvsem dali več nujno potrebne svobode, so po sklepu Vrhovnega Sovjeta prenesli številne pravice na republiške vlade in Sveto narodnega gospodarstva, ki naj skupno z direktorji podjetij, katerim so tudi razširili pravice, izboljšajo delo industrije in gradbenih podjetij.

Predvsem so ugotovili, da bi jim tak način dela zagotovil zmanjšanje stroškov v proizvodnji in tako omogočil naraščanje narodnega dohodka. Če bodo v industriji prihranili le 1 odst. sedanjih stroškov, bo narodni dohodek večji za preko 7 milijard rubljev. To ni malo niti za Sovjetsko zvezo.

Sovjetska zveza smatra za primerno, da bi prenesla tekmovanje v oboroževanju na tekmovanje gospodarskih sistemov v mednarodnem življenju. Sovjetska zveza ima tudi velike naloge za mednarodno življenje; predvsem namerava pomagati nerazvitim in zaostalim deželim. Velele naj bi tekmovanje predvsem v pomoči tem deželam s sredstvi svojih velikih narodnih gospodarstev. Tako tekmovanje bi gotovo zajamčilo daljši mir in odmaknilo vojno. To pa je možno tudi v Sovjetski zvezi doseči le, če razvijemo iniciativno delovnih kolektivov, kar pa nikakor ni mogoče v sistemu popolne in zgledne centralizacije, kakršna je vladala v tej deželi.

Vrhovni svet je tudi sprejel resolucijo o atomskem oboroževanju in povabil parlamenta Združenih držav in Velike Britanije, da priporočita k ustavitvi atomskih poizkusov in k razorožitvi. Če je to iskrena želja tega pomembnega telesa in če je istovrstna decentralizacija izvedena v želji, da se za sovjetske ljudi dosežejo boljši življenjski pogoji od sedanjih ter da se dokazuje z mirnim gospodarskim tekmovanjem, da je socialistični družbeni sistem za delovnega človeka boljši od kapitalističnega, potem je ta ukrep na vsak način treba pozdraviti tudi z mednarodnega stališča.

Danes so neverjetne možnosti za razvoj proizvodnih sil, pri čemer pa je zelo važno, kakšno vlogo igra pri tem razvijanju in upravljanju s temi silami neposredni proizvajalec.

B. Mikoš

Šolski vrtovi imajo važen pomen

Odkar obstoji obvezna šola, so se v bližini vsake šolske zgradbe urejali tudi šolski vrtovi. Ti vrtovi so prinašali učitelju tudi materialne koristi. Vendar naj šolski vrt služi predvsem kot učilo. Starjši ljudje mi bodo potrdili, da so se na šolskih vrtovih, zlasti če so bili dobro oskrbovani, marsičesa naučili.

Danes so to vlogo v veliki meri prevzele KZ s sadjarskimi pospeševalnimi oddelki in OZZ. Ta način razširjanja sadnih nasadov je pravilen, ker se sadjarstvo načrtno širi v takih krajih, ki imajo ugodne lege za razvoj te koristne gospodarske panoge.

To pa še ni dovolj. Ljudi je treba pridobiti, vzbuditi jim je treba veselje in to je prava pot k uspehu. Tu mislim predvsem na mladino, ki odhaja iz osnovnih šol v življenje in je prikrašena za tisto, kar so njihovi starši dobili v šoli že pred dvajsetimi ali več leti. Žal je treba tudi sedaj poskrbeti, da se pri mladini že v šoli vzbudi veselje za vrtnarstvo in sadjarstvo.

Lansko pomlad sem na pristanku predsednika ObLo Lašče in še nekaterih drugih pristojnih ljudi zasedel v bližini šole, na travniku splošno ljudskega premoženja, dvanaest sadnih drevesc. Travniki, ki leži v rebrti, ustreza za sadni vrt. Drevesca so posajena po predpisih. Letos smo z učenci izkopali nekaj divjakov, s katerimi bomo vrt še povečali. Doslej smo delali le z dobro voljo. Reči moram, da so otroci dobili precej veselja od tega dela. Nastalo pa je vprašanje, s čim gnojiti mladim drevescem?

Zaradi nizkega občinskega proračuna in velikih izdatkov v letošnjem letu ni bila odobrena postavka za urejanje in gnojenje šol. Sadnega vrta. V zadnjih 5 letih sploh ni bilo te postavke, v Laščah pa

imamo deset šol z zanemarjenimi vrtovi ali pa so celo brez njih. Občinski licitator prodaja vsako leto na licitacijah zemljišča SLP. Na teh licitacijah prodajajo tudi travo, ki zraste okrog šol in na šolskih vrtovih. Ali ne bi bilo bolje, če bi vrtove upravljali in izkoriščali šolski odbori in upravitelji? Ti bi prav gotovo poskrbeli, da bi se z izkupičkom nabavili gnoj in da bi se krili še drugi izdatki.

Mrak Lovrenc

28 LITROV MLEKA DNEVNO

Dobrepoljska dolina in tamkajšnji živinorejci so zasloveli daleč naokrog zaradi svoje živine. V rodovnjakih imajo sedaj ca. 800 glav goveje živine, od tega 325 krav. Vodstvo živinorejske službe ima kmetijska zadruga na Vidnu, ki si na vse načine prizadeva, da bi živinoreja še bolj napredovala. Povprečna možnost rodovitnosti živine na območju vseh treh zadrug v Vidnu, Ponikvah in Kompoljah — znaša 2637 litrov letno, na območju KZ Kompolje, kjer imajo najboljše živino, pa znaša povprečje 3056 litrov mleka.

Med najboljše živinorejce moramo šteti Jožeta Novaka iz Kompolje, ki ima kravo, ki je dala leta 1956 5042 litrov mleka, nato Francja Pirca iz Kompolje, kateremu je dala krava lani 4845 litrov mleka in Francu Adamiču iz Kompolje, ki ima kravo, ki je dala 4430 litrov mleka. Verjetno bo letos med prvimi Adamičeva krava, saj že sedaj daje 28 litrov mleka dnevno. Živinorejci-zadružniki v dobrepoljski dolini imajo skupno sedem krav, ki dajejo nad 4000 litrov mleka letno. Za leto računajo, da bodo možnost z bolj smotrno prehrano živine še povečali.

Gospodarske vesti iz Dobrepolja

do uporabila predvsem za zdravstveno zaščito rastlin in izvajanje drugih ukrepov v kmetijstvu.

★

V dobrepoljski občini predstavljajo gozdovi veliko naravno bogastvo. V povojnih letih pa je prekomerna sečnja gozdomom precej škodovala. Zadnja leta se je sečnja precej zmanjšala. V letu 1956 je sečnja že padla pod prirastek. Plan sečnje za leto 1957 je 9600 m³ neto mase. V načrtu je tudi pogozdovanje na površini 18 ha, kjer bo posajeno nad 60.000 kom. sadik iglavcev. Zasejali bodo tudi 125 kg semen dajalje. Zgoraj navedeno velja za privatnike.

★

Gostinska mreža je razmeroma dobro razvita. Več skrbi pa bo treba posvetiti kvaliteti uslug, ki so v nekaterih gostilnah še na nizki stopnji. Izpopolniti bi bilo treba tudi gostilniški inventar. Tudi kader v gostinstvu je potreben strokovne vzgoje.

★

Obrotna dejavnost je dokaj močno razvita, kjer je v večini privatni sektor. V letu 1956 se je tudi obrt socialističnega sektorja razširila in sicer v Strugah in na Vidnu, kjer so tamkajšnje KZ ustanovile mlino. V občinskem družbenem planu je zapopadana preureditev obratov podjetja Stolarina. S to preureditvijo bo Stolarini omogočeno povečanje proizvodnje, s tem pa povečanje zaposlitve delovne sile.

★

Letos bodo znašala sredstva občinskega proračuna 20.296.000 din, sredstva občinskih samostojnih skladov pa bodo znašala takole: Investicijski sklad 1.390.000 din, cestni sklad 380.000 din in stanovanjski sklad 2.564.000 din.

Srečko Letonja

Nova knjiga za naše gospodinjke

Delo naših žena kot gospodinj ni lahko. Ne samo, da je mesečne prejemke v teh časih težko tako porazdeliti, da bi zadoščali za ves mesec, marveč je treba tudi pravilno gospodinjiti, saj je to eden glavnih pogojev za zadovoljstvo v družini. S pravilno kuho so na primer v zvezi zdravje družine, njeno zadovoljstvo in pa ravnesvesje mesečnega proračuna.

Naše mlade gospodinjke so se vedno bolj učile gospodinjiti od svojih mater. Te so pogosto dobre gospodinjke, toda večkrat imajo še zastarele poglede na pripravljanje in izbiro jedi. Pouk o gospodinjstvu uvajamo v šole šele postopoma. Večina pouka je bila doslej vezana na razne tečaje, ki jim pa manjka primernih priročnikov.

V založbi »Kmečke knjige« v Ljubljani je zdaj izšla knjizica za pomoč gospodinjic v delavskih in kmečkih družinah, tečajem itd., to je »Mala ljudska kuharica«, ki jo je sestavil Božo Račič in je izšla v drugi izpopolnjeni izdaji, ker je prva izdaja že nekaj let razprodana.

Na 100 straneh govori pisec za uvod o osnovnih nalogah in pogojih prehrane, zatem o otroški prehrani, hrani za težke delavce, bolniški hrani (dieti), zdravilnih čajih, kuhinjskem vrtu, rejli malih živali, shrambah in kletih ter o kuhanju kot takem. Za vsem tem je več sto nasvetov in receptov za dobro in sodobno kuho, konzerviranje in prekajevanje.

Knjizica naj najde svoje mesto v vsaki naši kmečki hiši in delavski družini kot svetovalka in pomočnica v družini. Stane 130 din in se dobi v vsaki knjigarni, ali pa pri založbi »Kmečke knjige« v Ljubljani, Miklošičeva cesta 4.

Pred Dnevom mladosti - Mladina Kočevja za svoj dan

V Kočevju bodo začeli s praznovanjem »Dneva mladosti« že 19. maja. Ob 8. uri dopoldne bodo nastopili v peterboju gasilci A in B kategorije. Ob 9. uri bodo imeli gojenci predvojaške vzgoje tekmovalno v kroso, ob istem času pa bodo tudi kolestarske tekme, ki jih bo organiziral Partizan Kočevje.

Kočevski šahisti bodo priredili 20. maja ob 19.30 šahovski brzoturnir. 22. maja ob 14. uri popoldne bodo učenci osnovne šole Kočevje uprizorili igrice »Mačeha in pastorka«, 23. maja ob 15. uri bodo igrice ponovili za pionirje. Dne 24. maja bodo v šekskem domu na svečan način sprejeli nove pionirje v pionirsko organizacijo. Glavni del priredbe bo na rojstni dan maršala Tita — 25. maja. Ob 9. uri dopoldne bodo mladi naraščalniki Partizana — pionirji in pionirke — teknovali v odbojki in košarki. Popoldne ob 15. uri bo na stadionu Partizana pester program v raznih disciplinah športne dejavnosti. Nastopili bodo pionirji in

pionirke ter mladinci in mladinke. Program bo trajal do 18. ure.

Ob 18. uri bo rudniška godba priredila koncert pred spomenikom, ob 20. uri pa bodo kurili v Gaju taborni ogenj, ob katerem bo rajala mladina. 26. maja ob 8. uri dopoldne bodo teknovala ženske gasilke desetine, popoldne pa bo consko tekmovalanje v namiznem tenisu med Partizanom Kočevje in Novim mestom. V dopoldanskih urah bodo organizirali mladinci predvojaške vzgoje pohod na Pučje. Dopoldne bo tudi tekmovalanje članov strelskih družin kočevske občine z zračno puško ter kolestarska tekma med Novomeščani in Kočevjarji. Popoldne ob 15. uri bodo v Kočevju nogometne tekme. Med seboj se bodo pomerili nogometaši Kočevje: Ribnica in Kočevje 1: Velike Lašče. S tem bo spored prireditev v počastitev »Dneva mladosti« in rojstnega dne Tita zaključen. Prebivalstvo vabimo, da se udeleži teh prireditev in tekmoval v lepem številu.

Pismo z romunske meje

Fantje iz kočevskega okraja, ki smo služili vojaški rok v Nišu, v naši lepi bratjski republiki Srbiji, smo sedaj stopili na naše meje z nalogo, da zvesto in budno čuvamo poslednjo ped naše socialistične domovine. Zelo smo ponosni, da smo tudi mi enkrat postali budni čuvarji naših meja in obljublamo, da bomo zvesto branili našo lepo domovino. V nobenem primeru ne bomo dovolili, da bi kdo stezal svoje pohlepne prste po naši, s čarjvo priporjeni svobodi.

Dragi tovariši! Čeprav smo daleč od doma, nismo pozabili na vas, na slovensko besedo in na našo lepo Kočevsko. Prav radi prebiramo kočevske Novice in komaj

čakamo dneva, da pride spet nova številka, ker iz Novic izvem mnogo novega in zanimivega iz domačih krajev. Veseli nas, da se je v tem času, odkar smo odsotni, že precej spremenilo in obnovilo. Delovni ljudje bodo imeli boljše in lepše življenje. Zato želimo vsem delovnim ljudem okraja Kočevje mnogo uspehov pri delu. Obenem pa pozdravljamo svoje starše, znanke in dekleta iz Mlake, Stare cerkve in Gradišče. Lepo pozdravljamo naše rudarje in fante, ki služijo vojaški rok v Knjaževcu, Nišu, Požarevcu in Čakovcu.

Tomše Ivan, Zel Ernest iz V. p. 8396, Donji Milanovac Srbija

LETOŠNJE GRADNJE V VELIKOLASKI OBČINI

Tudi v občini Lašče imajo v tem letu v načrtu večje gradnje. Gradili bodo šolo v Robu, vodovod v Srebotniku, stanovanjski četverček v Velikih Laščah, šest enodružinskih hiš in pet gospodarskih poslopij, katere bodo gradili privatniki. V Robu pri Laščah so v toku priprave za rekonstrukcijo žagarskega obrata in gradnja obrata za eterično olje. V tem predelu imajo dovolj surovin za predelavo eteričnih olj.

D. D.

NABAVILI SO SEMENSKI KROMPIR

Kmetijska zadruga Videm je nabavila na Gorenjskem semenski krompir »Merkur«. Razumljivo je, da je ta krompir dražji od navadnega. Prav bi bilo, da bi razlike v ceni krila nekaj tudi občina iz kmetijskega sklada, ki obstoja pri ObLo.

GRADNJE V OBČINI DRAGA-LOŠKI POTOK

V tem letu so v tej občini v načrtu naslednje gradnje: šola na Travi, vodovod v Loškem potoku, zadružni hlev v Dragi, gasilni dom in garaže v Loškem potoku, tri stanovanjske hiše in štiri gospodarska poslopja privatnikov.

V Loškem potoku pripravljajo projekte za zgraditev zadružnega doma v Travniku, v Retjah pa za trgovski dom. Iz gornjega je razvidno, da bo letos gradbena sezona v občini Draga-Loški potok precej razgibana.

D. D.

ZAKLJUČEK TEČAJA V RIBNICI

25. maja dopoldne bo v prostori zadružnega doma v Ribnici odprta razstava slikanih izdelkov domačih obrti, obenem pa tudi zaključek tečaja za umetno obrt. Tečaj je vodil priznani strokovnjak za domačo obrt in suho robo, ravnatelj v pokouju, tov. Trost.

12 let svobode

Minilo je dvajset let, odkar je prenehala vojna vira na slovenskem ozemlju. 14. maja pred dvajsetimi leti so pred našimi hrabri partizani položili orožje klavirni ostanki nemške vojske, ustaši, četniki in belogardisti. 15. maj je bil določen za Dan zmage. Veliko krvi je pretéklo in mnogo solza za dragimi, katerih telesa so omahnila v smrt v boju z okupatorji v domovini, mnogi pa so umrli v taboriščih smrti širom Evrope.

Dan zmage — 15. maj bo ostal v naših srcih trajno zapisan. Priporočeno svobodo bomo znali ceniti, saj nas je stala ogromno žrtve, katerim se klanjamo v globoki hvalečnosti, da so s svojo krvjo plačali to, da živimo danes svobodni.

Zakaj šolski odbori ne delajo

Šolski odbori se kar dobro razvijajo. Seveda so ponekod še težave in gre vse bolj počasi. Vzroki so različni. Pogosto se vsa bremena nalagajo samo učnim močem, sami odbori pa ne najdejo dela, čeprav ga je dovolj. Z mlečnimi kuhinjami je tudi precej skrbi in za njihovo ustanovitev je bilo treba precej priprav. Tako seveda tudi dela ni manjkalo.

Mlečne kuhinje si večkrat ogledajo razne komisije iz okraja ali od drugod. Komisija se ustavi navadno v šoli, kjer najde ugodno moč in kuharico. Vzame beležnico ter zapiše vse, kar se ji zdi potrebno. Podatke dobi komisija tudi od kuharice, ker so slučajno tam, ne zdi se ji pa potrebno, da bi se o mlečnih kuhinjah in njenih event. pomankljivostih pogovorila s člani šolskega odbora. Jaz na primer bi na mestu komisije za vsako ceno hotel govoriti o tem s člani šolskega odbora, oz. s predsednikom.

To bi pomenilo, da komisija oz. okraj pozna in ve za pomen in vlogo šolskega odbora in tako bi se dvigala tudi avtoriteta šolskega odbora, tako pa izgleda, da se vloga odbora omalovažuje.

Če smo izvolili šolske odbore, tudi vemo, kakšno delo imajo, zato je nujno, da se na temu z njimi pogovorimo. V nasprotnem primeru je delo komisije na terenu površno.

I. T.

Za izlete v Kostel

Pomlad je tu in z njo se prične doba daljših sprehodov ali celodnevni izleti, saj marsikdo prav rad po napornem delu celega tedna pohiti v naravo, da se osveži in nabere moči za nadaljnje delo.

Na Kočevskem imamo le malo takih točk in to sta kočna na Mestnem vrhu ter turistična kočna pri Kostelu.

Prav priporočljivo bi bilo, če bi Turistično društvo ali kaka druga organizacija organizirala skupinske izletniške vožnje do kočne Kostel ob nedeljah in državnih praznikih. Saj za to ni potreben avto. Tovornjak s klopmi in morda še s plahto za obrambo proti neprilakovanemu naliivu bi zadostoval, sveda po režijski ceni brez znatnega dobička.

Na ta način bi kočna v Kostelu res služila svojemu namenu in številni izletniki bi prišli na svoj račun.

K. V.

VEČ ZELENJAVE

Te dni je izšla knjiga »Več zelenjave, več zdravja«. Izdala jo je Kmečka knjiga v Ljubljani — Zadruga LRS z namenom, da bi prišla v vse naše vasi in v vsako našo hišo. Knjiga se dobi na Okrajnem gospodinskem centru in pri vseh odborih zadružnic v vasi. Ker je v drugi predelani izdaji razdelitev domačega vrta in ima dodatek raznih receptov, stane 250 din. Sodeloval so znane strokovnjakinje iz Višje gospodinske šole in dr. Beblerjeva. Pohitite z nakupom, da ne zamudite ugodne prilike.

Marjan Lukežič

Spolna vzgoja mladoletnikov

Posebno poglavje vzgoje je spolna vzgoja. O tem sem nekaj pisal že v razmišljanju »Ali je vzgoja za zakon potrebna?« Ker je področje spolne vzgoje zelo široko, se bomo danes ustavili pri problemu, ki nanj zadene vzgojitelja (predvsem starši) ob otrokovih vprašanjih: »Odkod sem?«

Starost, v kateri otrok postavi to vprašanje, je zelo različna. To je odvisno predvsem od otrokove telesne in duševne razvitosti in končno tudi precej od njegovega zaupanja in vzgojiteljevega. Če tega zaupanja ni, si otrok poišče slučajnega svetovalca, kajti otrokova želja po spoznanju je nepotešljiva. Običajno pa je to v sistem času, ko je otroka en sam velik vprašaj. Vse hoke vedeti. Kako? Zakaj? Teh »zakajev« je toliko, da pravimo tej razvojni dobi »doba zakajev«. To je čas kopi-

čenja otrokovega besednega zaklada, čas, ko spoznava svet okoli sebe predvsem po razlagi odraslih. In pri teh »zakajih?« »zakaj?« »zakaj?« nas nekega dne preseneti z vprašanjem: »Odkod sem pa jaz, kje si me dobila, mamica?«

Na žalost mnogi starši ne spoznajo dovolj hitro, kako važen je ta trenutek za otrokovo razvedeno dušo, ne sprevidijo, kako pomembno je to vprašanje za ves kasnejši odnos otroka do svojih staršev. Rekel sem, da je to za vzgojitelja problem. Zakaj? Ker je vzgojitelj menda sam zrasel v mnenju, da so vprašanja, ki zadevajo spočetje človeka, rojstvo in seksualne odnose sploh, področje človekovega življenja, ki ga je treba skrivati. Zato je sramežljiv ob vsem, kar je v zvezi s spolnostjo, zato mu je ob otrokovem vprašanju nerodno in si v prvem trenutku ne ve po-

magati. Najpogostejše odpravi otroka, češ da je za to še premajhen, in ko bo večji in bo lahko razumel, bo takrat zvedel.

Zelo grešimo, kadar menimo, da otrok ničesar ne razume! Če le ni pretežko zanj, bo pravilno dojel, kar mu bomo povedali. Tukaj bi omenil samo dve skrajnosti, ki nista redki: nekateri ne povedo otroku ničesar, ker se boje, da bi ne razumel, drugi, ki so nekaj slišali o resnici o spolnosti, pa otroka dobesedno zasujejo z razlago. Nemojemo dati prav niti prvim niti drugim. Toda vprašujoče otrokove oči terjajo naša pojasnila. Otroku nam zaupa, veruje v nas. Zato se obrača k nam. In od tega, kaj in kako mu bomo odgovorili, je odvisno, ali si bomo ohranili njegovo zaupanje ali ne. Od tega je odvisno, ali bomo tudi še nadalje vedeli, kaj se poraja in dogaja v njegovi duši.

Sodobna dognanja mentalne (duševne) higijene nam povedo, da je otroku v tem primeru treba pojasniti le toliko, kolikor nas je vprašal. Nič več in nič manj. Če

bi povedali premalo, bo sam našel kje dopolnilni odgovor in mi za to dolgo ali sploh ne bomo izvedeli. Tedaj smo že izgubili otroka iz svojih rok. Ne bomo ga več mogli tako pridobiti, da bi se nam razkril. Če pa povemo preveč, prehitimo njegov razvoj in s tem kvarimo vplivamo na njegovo sposobnost razumevanja. Prva spoznanja o spolnosti bo otrok najlažje dojel, če mu to pojasnimo na primerih iz rastlinstva. Rastlina, ki cveti, se opraviš in nato da plod. Od tu potem ni težak prehod na vlogo matere pri ustvarjanju novega bitja.

Problem smo začeli reševati naravno in otroku bo kmalu razumljivo, da je to nekaj čisto naravnega. S tem pa smo dosegli veliko. Vse nadaljnje dopolnjevanje nam ne bo predstavljalo takih težav, če smo le začeli na pravem koncu. Zapažanja o razvoju današnjih otrok pričajo, da se je otrokovo duševno razvijanje zelo pospešilo in znatno pomaknilo v zgodnejša leta. Tako so danes redki otroci, ki

o spolnosti ne zvedo skoraj vsega že pred svojim desetim letom. Nagledna postopnost njihovega duševnega zorenja bo prisilila tudi nas — vprašanja se ponavljajo in so vedno bolj zahtevna, vedno bolj gredo v bistvo stvari, da mu bomo zlagoma od prvih začetkov pubertete (do 11., 12. leta) vse povedali o spočetju, o vlogi matere in očeta in o rojstvu.

Pri tem pa moramo upoštevati nekaj zelo važnih dejstev. Otroku je dosti lažje razumeti, kaj je mati, kakor pa, kakšno vlogo ima oče. Zato bomo razložili očetov prispevek pri spočetju šele nazadnje. Pazili bomo tudi, da ne bomo ničesar spregovorili o spolnih užitkih. Seksualna počutja se razvijajo šele v puberteti. Takrat bo šele dekde ali fant stvar razumel, prej pa otrok s tem ne ve kaj početi. Samo otrok, ki mu damo misliti, in ker mu narava takega občutja še ne more dati, česta zaide v samozadovoljevanje, ker skuša svoje telo pripraviti do občutja, o katerem je slišal, a ga še ni občutil. Tako razvije v sebi

prezgodno in preveč stopnjevano seksualno občutljivost, ki je kasneje pogosto vzrok raznim oblikam nervoze, histerije.

Pri spolni vzgoji je zelo važno, da jo vsldkdamo z ostalo vzgojo. Pri tem moramo posebno paziti, kako se vedemo vprcih otrok. Otroci je odlično opazovalec. Nobena stvar mu ne uide. Še posebno ne gre zanemarjati dejstva, da otrok s sebi lastnim načinom sprejema običaje in dejanja odraslih v obliki igre, posnema starše, ki jih je opazoval pri spolnem aktu. Kjer se je to že primerilo, je popravljanje napake sila težavno.

Da mnogi starši pri vzgoji ob spolnosti klonejo, dokazuje tudi anketa, ki sem jo že tri leta zapovestjo izvedel v 7. in 8. razredu gimnazije. Od nekaj več kot 120 odgovorov dijakov na vprašanje, če so jih poučili starši, je pritrldno odgovorilo komaj 18 odst. To je čista obsodba nepopolne vzgoje, ki so jo otroku dali njegovi starši.

NOGOMETNA TEKMOVANJA NAŠIH MOŠTEV

Rudar bo tekmoval dalje

Rudarjeva nogometna ekipa je v letošnjem tekmovalnem prvenstvu Dolenjske osvojila prvo mesto. S tem je Rudar dosegel možnost, da bo tekmoval v kvalifikacijskih tekmah za prvenstvo Ljubljanske nogometne podzveze, kjer bodo izbirali kandidate za vstop v Ljubljansko-primorsko nogometno ligo.

V okviru prvenstva Ljubljanske nogometne podzveze bodo tekmovali prvaki iz štirih skupin. Iz dolenjske skupine je določen »Rudar« iz Kočevja, iz kamniške skupine »Domžale«, iz ljubljanske »Poštar« (Ljubljana), iz notranjske skupine pa »Svoboda« (Ljubljana). Vsako moštvo bo odigralo med seboj 6 tekem in sicer tri doma in tri gostje. Prvak Ljubljanske nog. podzveze pa se bo moral pomeriti še s prvakoma Gorenjske podzveze in Primorske nogometne podzveze. Od teh treh bosta prva dva vstopila v Ljubljansko-primorsko nogometno ligo. Ta tekmovalna igra bo v celoti le tedaj, če bo v letošnjem letu še ostal doseženi način tekmovalja. Če pa se bo tekmovalo v okviru enotne slovenske lige, se bo način tekmovalja spremenil.

Tekmovalje za prvenstvo Ljubljanske nogometne podzveze se bo začelo v nedeljo 19. maja. Rudar bo tedaj igral najtežje tekmo s Poštarjem v Ljubljani. Dalje bo igral Rudar z Domžalami v Domžalah in nato z ljubljansko Svobodo v Kočevju; za tem pa bodo sledile še tri povratne tekme. Kandidat za prvo mesto je Poštar, Rudar se pripravlja na to tekmovalje z manjšim optimizmom kot pri prejšnjih tekmovaljih. Priznanje dobrega, stalnega trenerja. Enkrat tedensko vodi treninge tov. Čebul iz Ljubljane. Za tlažbo pa si skuša Rudar pridobiti potrebno znanje tudi pri prijateljskih tekmah z močnim nasprotnikom. Pravilo velja: najboljši trening je tekma.

Izžrebani reševalci križanke „1. maj“

Sreča je muhasta, še bolj pa je bil muhasta žreb, ki je 13. maja razdelil nagrade. Križanka ni bila preveč težka, zato smo prejeli veliko število rešenih križank. Žreb, ki mu je pomagala sreča, je takole razdelil nagrade:

1. nagrado — 5000 din prejme Bavdek Ivan, Dvorska vas,
2. nagrado — 3000 din prejme Smale Francka, Zlebič 4, Ribnica,
3. nagrado — 2000 din prejme Hribar Reška, OLO Kočevje,
4. nagrado — 1000 din prejme Nač Peter, Vojni odsek Kočevje,
5. nagrado — 1000 din prejme Rupe Marija, TNZ Kočevje,
6. nagrado — 1000 din prejme inž. Milenko Honzak, Kočevje, Kolodvorska 2,
7. nagrado — 800 din prejme Kosi Vika, OLO Kočevje,
8. nagrado — 500 din prejme Kramar Marija, Kočevje, Ljubljanska 7,
9. nagrado — 500 din prejme Rigler Anica, Ribnica 223,
10. nagrado — 300 din prejme Rant Peter, Podles, pošta Mozelj.

Poleg denarnih je bilo razdelje-

RUDAR : LJUBLJANA B 3:7

Prejšnji teden je imel Rudar treninško tekmo z Ljubljano B, okrepjeno s prvim moštvom. Tekmo je vodil tov. Jakše iz Ljubljane. V tej tekmi smo videli mnogo lepih potez ljubljanske ekipe, ki bi jih tudi Rudarjevo moštvo nujno potrebovalo, zlasti tehniko podajanja in odkrivanja.

V prvem polčasu je dosegla Ljubljana tri gole, od tega ena 11-metrovka. Tudi za Rudarja je dosegel Taslaman v tem delu dva gola. Toda v drugem polčasu so Ljubljanci močnejše zaigrali in še trikrat potresli žagarjevo mrežo in dosegli eno 11-metrovko. Proti

koncu tekme je tudi Taslaman realiziral eno 11-metrovko, druga pa ni bila izkoriščena.

Najbolje je igral Taslaman, zlasti v preigravanju, Planinc in ostali. Slaba stran Rudarjevih igralcev pa je še vedno sebičnost pri streljanju v gol in nedisciplin na igrišču — vpitje in prerekanje s sodnikom. Čudno se zdi tudi, da ne igra vedno tisto moštvo, ki je določeno v postavi. Tako je tudi v tej tekmi bil v vratih Žagar, ki je invalid, kar je vplivalo na tako visok rezultat. Pri sestavi moštva bi morala tehnična komisija upoštevati tudi predloge boljših nogometašev.

★

ŠAH

Sindikato šahovsko prvenstvo gre h koncu. Po tretjem kolu finala vodijo rudarji, vajenci pa so s svojo požrtvovalno igro presenetili vse in postali resni kandidati za drugo mesto. Doseženi favoriti (OLO) niso izpolnili pričakovanja. Tudi šahisti LIP Ribnica bi lahko dosegli boljše uspehe, če bi bili bolj disciplinirani; izgubili so namreč srečanje s trgovci z 0:6, ker se niso udeležili tekmovalja.

Po kolih so uspehi naslednji:

1. kolo
OLO : Rudnik 1:5
LIO Kočevje : trgovci 2:4
LIP Ribnica : vajenci 2,5:3,5
2. kolo
Rudnik : vajenci 3,5:2,5
trgovci : LIP Ribnica 6:0 (kon-tomac)
OLO : LIO Kočevje 5:1.
3. kolo
LIO Kočevje : Rudnik 1,5:4,5
LIP Ribnica : OLO 3:3
vajenci : trgovci 4:2.

Po tretjem kolu imajo: rudarji 13, trgovci 12, vajenci 10, OLO 9, LIP Ribnica 5,5 in LIO Kočevje 4,5 točk.

-fr.

KJE IMAJO NAJVEČ MOTORNIH VOZIL

V mestu Basel v Švici pride na 100 prebivalcev 16 avtomobilov in 40 koles. V Parizu imajo 15 avtomobilov, v Londonu pa 14 avtomobilov na 100 prebivalcev. Sleda nemška in italijanska velenesta.

Prerana smrt matere

Spet je omahnila v smrt mati in žena, ki bi lahko živela še vrsto let. Kristina Cetinski, doma iz Novih Lazov je umrla 14. maja, stara komaj 48 let. Pokojna Kristina je bila rojena v Grčaricah, Primožila se je v Nove Laze, kjer je z možem srečno živela. V zakonu se jima je rodilo četvero otrok. Prišla je vojna in z njo vse grozote, ki jih je polno občutila tudi družina Cetinski. Že leta 1942 so italijanski okupatorji ustrelili moža Andreja v najlepših moških letih — star je bil 39 let. Mlada žena in mati je ostala sama s štirimi majhnimi otroki. Vsa skrb materinstva in očetovstva je padla na njena ramena. Kljub vsemu pomanjkanju in trpljenju je preživela svojo družino — tri fante in hčerko. Vzgojila jih je v naprednem duhu in v ljubezni do rodnih grude. Med narodnoosvobodilno vojno je po svojih močeh pomagala osvobodilnemu

OBVESTILO DOPISNIKOM
Uredništvo je prejelo več dopisov, ki niso bili polno podpisani ali pa so bili sploh brez podpisa. Kdor nima toliko junaštva, da se ne podpisuje na svoj članek je boljše, da ničesar ne napiše. Anonimnih člankov (brez podpisa) ne objavi nobeno uredništvo in taki dopisi so brez vrednosti ter romajo takoj v koš. Uredništvo jamči, da ne bo izdalo imena pisca, če ta želi, da ostane v tajnosti. Na vsak članek se podpisite, poleg pa navedite, če se sme Vaše ime objaviti ali ne. Članki, ki jih pišete s pisalnim strojem, morajo biti lastnoročno podpisani.

Veselo na delo in pišite nam o vsem, kar bi zanimalo bralce vašega kraja. Vsi prispevki so honorirani.

Uredništvo

ČESTITKE Z ROMUNSKJE MEJE

K prazniku vseh delovnih ljudi — 1. maju — čestitamo, obenem pa želimo vsem rudarjem in ostalim delovnim ljudem kočevskega okraja še mnogo uspehov pri njihovem delu.

Vojaki z romunske meje.
Ivan Tomše, V. p. 8396
Dolnji Milanovac

gibanju, njen mož in oče štirih otrok pa je daroval življenje na oltar domovine.

Zaradi prestopa trpljenja med osvobodilno vojno je začela Cetinski Kristina po osvoboditvi bolehati. Končno jo je bolezen popolnoma strla in njeno še mlado življenje je omahnilo v smrt.

Prelepo sije sonce v teh majskih dneh. Narava se je odela v zelenje in cvetje. Rodila se je nova pomlad. Toda tudi pomlad nosi s seboj smrt, ki se na nikogar ne ozira. Kljub novemu rojstvu, ki se poraja sponladi, smrt brezobzirno terja svoje žrtve. Tako je iztrgala otrokom tudi mater. Njenega ljubečega, materinskega srca in vsega dobrega, kar je storila zanje, njeni otroci ne bodo nikoli pozabili. Naj ji bo lahka domača zemlja, užalošeni družini in sorodstvu pa naše globoko sožalje.

Po kratki, a mučni bolezni je v torek 14. maja v starosti 48 let za vedno preminula naša draga mamica

KRISTINA CETINSKI

roj. ZBASNIK
gospodinja iz Novih Lazov

Prisrčno se zahvaljujemo vsem organizacijam, znancem in prijateljem, ki so z nami sočustvovali, našo mamico spremljali na zadnji poti in njen prereni grob prekrili z vencem in cvetjem.

Neutolažljivi: sin Matija z ženo Merijo, sinova Andrej, Edvard, hčerka Kristina in ostalo sorodstvo

SKRB ZA SOLE

Na področju občine Dobropole imajo štiri sole in nižjo gimnazijo. Gimnazija je na Vidmu, osnovne sole pa na Vidmu, Kompoljah, Strugah in Ponikvah. ObLO posveča šolam vso skrb, samo v lanskem letu je bilo izdano za nekatera popravila šol na Vidmu, Ponikvah in Strugah ca. 1.300.000 din.

ZDRAVSTVENA POSTAJA

V starem prosvetnem domu na Vidmu so pred kratkim začeli z adaptacijo prostorov za zdravstveno postajo. Zdravstvena postaja na Vidmu je bila ustanovljena sept. leta 1956. Sedaj deluje v zadruških prostorih, ki pa ne ustrezajo svojemu namenu. Računajo, da bodo novi prostori urejeni čez dva meseca.

SREDSTVA ZA ELEKTRIFIKACIJO

Občinski ljudski odbor Dobropole je na zadnji seji sklenil, da se odobri za elektrifikacijo vasi Mala Ilva gora, Vodice in Kompolje po 200.000 din, Strugam pa 400.000 din. Računajo, da bodo začeli z elektrifikacijo najprej v Mali Ilvi gori, potem pa v Kompoljah in Podgori, nato v Podgori, na jesen pa v Strugah.

V Dobropoljski občini je še osem vasi, ki nimajo urejene elektrike. Za elektrifikacijo teh vasi bi bilo potrebno ca. 16.000.000 din. Naj omenimo, da so prebivalci prispevali po osvoboditvi za elektrifikacijo svojih vasi v lesu, denarju in prostovoljnem delu približno 6 milijonov din.

Vročje jedi napolnimo v steklene kozarce tako, da ovijemo steklo zunaj posode vse do roba z močro krpo. Steklo tedaj ne bo počilo.

Gorska straža tudi v Kočevju

GORSKA STRAŽA V KOČEVJU

Vedno več ljudi hodi ven, v naravo, da si nabere novih moči za delo in da nekaj ur preživi na čistem gorskem zraku. Naše planine so danes dostopne vsakomur. Progi tistih, ki gredo v planine na polni oddih, pa hodi v gore tudi mnogo tujcev, ki mislijo, da v prosti naravi lahko delajo, kar hočejo. Taki ljudje, ki nimajo razumevanja za naravne lepote, so opustošili že nešteto planinskih travnikov in vrhov. Mnogi se niti ne zavedajo, da so s tem, ko so uničili redko rastlinstvo, prizadejali občutno škodo tudi našemu turizmu. Naše planine slovijo po lepi flori in ravno ta privablja mnoge tujce; golih in pustih vrhov je na svetu še nešteto.

V prvih povojnih letih, ko je planinstvo postajalo množično, se ni prav nič pazilo na obnašanje turistov. Našemu narisu pod Gollco je že pretlo iztrebljenje, še hujše usodo je doživel (in jo še doživlja!) košutnik ali rumeni encijan, ki ga ponekod še danes množično iztrebljajo. Na srečo so se kmalu našli ljudje, ki so uvideli nevarnost takega početja in sodeločno protestirali proti takemu ravnanju. Naša oblast je njihovo zahtevo podprla, toda ni bilo ljudi, ki bi te ukrepe prostovoljno tudi izvajali. Taborniška organizacija je bila prva, ki je v svojem okolišu ustanovila posebne oddelke »Gorske straže«, »Gorska straža« je

dosegla široko po Sloveniji že prav lepe uspehe, prav sedaj pa se tudi v Kočevju pripravljajo njena ustanovitve v okviru taborniške družine. Marsikdo se bo namrdnil, čes, kaj bo le delala pri nas »Gorska straža«. Pa bi imela dosti dela. Gorski stražarji krmijo pozimi ptice in divjad; čuvajo redko jamsko živalstvo, skrbijo za razne prirodne spomenike, skratka, sodelujejo povsod pri čuvanju narave.

Pa tudi zaščitenih rastlin ima Kočevska precej — preko 15 raznih vrst. Po naših gozdovih raste lep zimzelen — bodika, ali božji les. Bodika raste le na Kočevskem in Notranjskem in je za nas še posebno znamenita. V dolini Kolpe boste na skalovju našli celo galerijo najrazličnejših rastlin, ki so drugod po Sloveniji že zelo redke. Tu raste narcis, dišeči volčin, avrikel in še mnogo manj znanih vrst. Na Gotskem snežniku pa raste celo rumeni encijan, Kolpska dolina je znana tudi po tem, da je še skoraj nedotaknjena. Zato je naloga nas vseh, da ne bomo pustili planinskih roparjev, da bi se vti-hotapili v ta mirni košček naše domovine. Pred našo »Gorsko stražo« stojijo že velike naloge, mi pa ji bomo najbolj pomagali s tem, da ne bomo delali škode.

Podpirajmo delo in nesebično kulturno prizadevanje članov »Gorske straže«. Čuvajmo prirodne lepote in znamenitosti naših krajev! S. P.

OBJAVE

KINO

JADRAN, Kočevje: od 17. do 19. maja ameriški barvni film »Nocoj bomo peli«; 20. in 21. maja italijanski film »Kruh, ljubezen in fantazija«; 22. in 23. maja ameriški film »Ne kot tujec«, od 24. do 26. maja ameriški barvni film »To je ljubezen«.

DOBREPOLJE: 18. in 19. maja ameriški film »Zrtvovanje«, 19. maja ob 10. uri mladinska predstava, francoski film »G. Hulot na počitnicah«, 25. in 26. maja ameriški film »Smrt prihaja«. PREDEGRAD: 18. in 19. maja italijanski film »Nočni taksi«, 25. in 26. maja belgijski film »Banket tihotapcev«.

RIENICA: 18. in 19. maja ameriški film »Kadar žene ljubijo«, 25. in 26. maja ameriški film »Julij Cezar«.

VELIKE LAŠČE: 18. in 19. maja nemški film »Stari grešniki«, 25. in 26. maja angleški film »Pod Rdečim morjem«.

KOČEVSKA REKA: 18. in 19. maja ameriški barvni film »Rdeči gusar«, 22. maja angleški film »Tihotapci«, 25. in 26. maja angleški film »Stalag 17«.

LOSKE POTOK: 18. in 19. maja nemški film »Srce lažno bije«, 25. in 26. maja ameriški film »Julij Cezar«.

25. in 26. maja avstrijski film »Stari grešniki«.

OSILNICA: 19. maja avstrijski film »Potepuhi«, 26. maja italijanski film »Sanjala sem o raj«, SODRAŽICA: 18. in 19. maja italijanski film »Za dva solda upanja«, 25. in 26. maja ameriški barvni film »Pas za pištolo«.

POTUJOČI KINO Kočevje: 17. V. ob 20. uri v Strugah, mehiški film »Vedno tvoj«, isti film bo predvajal: 18. maja ob 20. uri v Banja Loki; 19. maja ob 14. uri v Stari cerkvi, 19. maja ob 17. uri v Dolenji vasi, 19. maja ob 20. uri v Grčaricah, 20. maja ob 20. uri v Koprivniku, 21. maja ob 20. uri v gostilni »Lovec« v Kočevju na vrtu, 22. maja ob 20. uri v Dolgi vasi, 23. maja ob 20. uri v Mozlju.

DEŽURNE TRGOVINE

Dežurno službo imajo: v soboto 18. maja ob 8. do 12. ure in od 15. do 18. ure v Kočevju trgovina »Preharna« Kočevje, v Ribnici pa trgovina »Živila« Ribnica.

V soboto 25. maja ob istem času v Kočevju trgovina »Prehraba« Kočevje, v Ribnici pa trgovina »Preharna« Ribnica.

Trdne korenine v Dobropolju

Dočakati 95 let je že nekaj. Tako visoko starost dosežejo le redki ljudje. Ena takih korenin je tudi Uršula Zgonc, ki je bila rojena leta 1862 v Ponikvah in je že 20 let vdova. Zgončeva je še zdrava in tudi tu pa tam pomaga pri delu. V svojem dolgem življenju je marsikaj doživela, vendar več slabega kot dobrega. Sedaj pa mirno preživlja jesen življenja v krogu svojih domačih. Želim ji, da bi zdrava in čila dočakala 100 let, pa tudi več. Uršula Zgonc je najstarejša prebivalka občine Dobropole.

Tudi Zalar Janez, ki je bil rojen leta 1865 je nameril že lepo vrsto let in sicer kar 92! Zalar se je v življenju ubiljal s kovačijo in sedaj živi v Vidmu kot upokojen kovač. Tudi njemu ni bilo v življenju »postlano z rožicami«, vendar je kljub vsem težavam dočkal visoka leta. Ker je bolj rahlega zdravja, mu želimo okrevanje in še vrsto let mirnega življenja v krogu svojih dragih.

VRBOVEC

Na Vrbovcu pri Strugah so začeli z gradnjo novega čebelnjaka. Čebelnjak je za razvoj čebelarstva v dobropoljski dolini zelo potreben. Stal bo približno 200.000 din.

INDUSTRIJA APNA

VIDEM DOBREPOLJE

Proizvaja garantirano najboljšo kvaliteto živega apna. Čestitamo vsem delovnim ljudem občine Dobropole za občinski praznik 17. maj 1957.

★

ČLANOM kmetijske zadruge Struge in vsem delovnim ljudem dobropoljske občine čestitamo k občinskemu prazniku — 17. maju, in jim želimo mnogo uspehov in napredka pri delu.

KMETIJSKA ZADRUGA STRUGE

ŽELEZNINA

VELIKE LAŠČE

Telefon 8
Dobavlja takoj: trboveljski cement, betonsko železo 5, 6, 7, 8, 10, 14, 16 mm, ves ostali gradbeni material, stavbno in pohištveno okovje itd., palčno in fazonsko železo itd.

OBVESTILO GOSPODINJAM!

Pri nakupu emajl posode, ostalih gospodinjskih potrebščin in steklenine dajmo na redne prodajne cene v tem mesecu 5 odst. posebnega popusta!

Iz naših krajev

NAM PIŠEJO

PLETARSKI TEČAJ V KUZE-LJU

V Kuželju je bil februarja 30-dnevni pletarski tečaj, ki ga je organizirala Kmetijska zadruga Fara.

Vodila oz. učila nas je Veber Ančka iz Predgrada in sicer 8 ur dnevno. Naučila nas je plesti različne stvari iz ličkanja. Uspeh tečaja je bil prav dober, saj smo do konca tečaja izdelale vsaka 1 cekar, dvojne copate, šlape in predpražnik. Za nas je bil ta tečaj velikega pomena, saj se bo marsikateri od nas s pletenjem preživljal.

Zato se v imenu vseh tečajnic lepo zahvaljujem Kmetij. zadrugi Fara, ki nam je omogočila tečaj. Obiskovalkam tečaja in ostalim priporočam, da bi postale člani Kmetij. zadruga Fara, ker le v skupnosti najdemo moč.

K. Škvarč

ŠE MED »GOSPODI« in »TOV«

S piscem članka »Med gospodi in tovariši« se v toliko strinjam, da se tovariši, ki smo sodelovali v NOB, med seboj še vedno tituliramo s »tovariši«, ne glede na položaj, ki ga kdo ima. Strinjam se tudi, da je že čas, da pometemo z različnimi gospodi in gospodičami. Če pa pogledamo odnose v družbi bolj natančno, naletimo na stvari, ki za naša ušesa ne zvenijo ravno najboljše. Kako naj nagovore otroci silvolase starce in morda celo za socializem zaslužne može. »Tovariš« se mi zdi, da ne bi ustrezalo, ker so nekateri od otrok že ležali v zibelkah, ko so ti možje že desetletja delali vsak na svojih odgovornih položajih. V tem primeru ne vemo, kdaj je nastalo tovarišstvo. Pri prvem srečanju gotovo ne. Oglejmo si še drug primer. Med narodnosvobodilno borbo je bilo veliko vojaških formacij, ki so se aktivno borile proti nam z orožjem v roki. Primeri se, da se danes srečamo z udeleženci teh formacij, pa naj bi se med seboj nazivali s »ti tovariši«. Kdaj pa je v tem primeru nastalo tovarišstvo? Takrat smo mi zanj bili banditi, zdaj naj bi pa bili tovariši.

Nimam namena dati navodil, kakšni naj bi bili odnosi med ljudmi, ker je to odvisno samo od kulturne stopnje celotne družbe.

Če imam opravka z različnimi ljudmi, si sam pomagam nekako tako, da jih ogovarjam po lastnem preudarku in sicer: če srečam žensko, ki jo poznam, vendar pa jo cenim, jo vprašam: »Novakova, ali ste že prišli?« Nadalje: »Vi, direktor, kaj pa mislite o tej zadevi?« Vem, da je tako nagovarjanje pomanjkljivo, a žal druge rešitve ne najdem. V primeru, da bi nekdo dal navodila, kako naj se nazivamo med seboj v družbi z različnimi ljudmi, bom šel po lastni poti in verjetno ne bom sam.

I. Tomič

DOLINA »SUHE ROBE«

Trdoživ je rod v Ribniški dolini, kakor je skopa zemlja, ki daje že stoletja kruh prebivalcem te doline. Bilo je pred kakimi 500 leti, ko so začeli Ribničani z izdelovanjem »suhe robe«. Surovin je bilo dovolj na razpolago, glave pa brhite. Ljudje pa niso izdelovali »suhe robe« le za sebe, temveč tudi za prodajo. Optali so krošnje

šir so prehodili Kranjsko, Štajersko, Hrvaško; pot pa jih je zanesla tudi na Dolnje Nemško (Avstrijo) in Madžarsko. Iz tujih krajev so prinašali tudi napredne ideje o kmetijstvu in gospodarstvu.

Se dandanes hodi sodobni Ribničani s krošnjo ali vozom po svetu s svojo suho robo. Vendar je dandanašnje »zdomarjenje« le še medel odsev starih »zdomarjev«.

STANOVANJSKE GRADNJE KGP KOČEVJE

Na zadnji seji DS Kmetijske gozdarskega posvetstva Kočevje so razpravljali tudi o stanovanjskih gradnjah in adaptacijah nekaterih stanovanjskih hiš. V načrtu imajo gradnja štiristanovanjske stavbe v

Kočevju, dokončati nameravajo stanovanjske hiše v Rajndolu, Kočarjih in še nekatera druga gradbena dela.

VRBOV NASAD V KARLOVCI

Domača obrt ima v Karlovcu in okoliških vaseh že staro tradicijo. Tu izdelujejo predvsem pletarske izdelke vseh vrst in velikosti. V Karlovcu imajo manjši vrbov nasad, ki pa ne daje dovolj surovin za potrebe izdelovalcev. Zato je potrebno, da se vrbov nasad še razširi. Zemlja je tu ugodna za gojenje vrbe. Pobudo za razširitev vrbovih nasadov so dale žene-zadružnice, vso stvar pa naj bi organizirala KZ v Karlovcu.

Jurij Kozjak pri kraju

Marsikdo bo vzdihnil: »Naš Kozjak je pa končan.« Žal, vsake povesti je enkrat konec, tako tudi naše slikanice. Odgovori na lanskoletno anketo nam povedo, da je večina bralcev z veseljem sledila naši domači povesti, saj so bile slike lepe in tudi za dober tisk smo vedno skrbeli. Morda je koga motil star jezik, toda prepričani smo bili, da je vsakomur bolj pri srcu domača govorica in domač jezik, zato smo tudi ohranili jezik kakor ga je pisal Jurček.

Povedati moramo, da so prav s posebnim veseljem brali slikanico v okolici Kozjaka in Stične. Ti kraji so v novomeškem okraju, a imamo tudi tam zveste bralce in naročnike. Prebivalci te okolice so nas tudi povabili, da si ogledamo kraj, ki ga opisuje zgodba. Obljubili smo, obljube pa žal še nismo izpolnili.

IZVAŽALI BOMO ELEKTRIČNO ENERGIJO

Vedno večji razvoj industrije zahteva tudi več pogonske sile. Države z močno razvito industrijo na zahodu so izkoristile že vse naravne vire za pridobivanje električne energije, elektrika, ki jo dajejo termoelektrarne pa je predraga in zato v glavnem novih termoelektrarn ne gradijo. Bodočnost ima atomska proizvodnja električne energije, ki pa v sedanjih obliki še ni možna v vsaki državi in v tako veliki meri.

V naši državi pa smo izkoristili šele majhen del naših rek za pridobivanje elektrike. Strokovnjaki so izračunali, da število elektrarn lahko še podesetorimo. Vse te energije pa ne bomo potrebovali sami, ampak jo bomo lahko v veliki meri izvažali. Vemo, da elektrike ni mogoče konservirati, ampak se lahko prenaša samo po daljnovodih, zato je v načrtu (in delno tudi že izvedena) medsebojna spojitev vsega jugoslovanskega omrežja. Odvisno elektriko, ki jo imajo največ v Bosni, lahko uporabljamo tudi v Sloveniji in jo potem naprej izvažamo v Avstrijo, Italijo in druge zahodne države.

Ustanovljeno je posebno podjetje, imenovano »Jugoelekспорт«, ki izdeluje načrte za štiri velike hidrocentrale s skupno zmogljivostjo 4300 milijonov kilovatnih ur. Stroški za te gradnje bi znašali skoraj 400 milijonov dolarjev in bi jih prispevale predvsem zainteresirane države.

izpolnili.

Povedati Vam moramo tudi to, da je povest »Jurij Kozjak« prevedena v skoraj vse svetovne jezike, te dni pa je bila povest prevedena tudi v grščino in latinščino. Zgodbo o strašnem janičarju in zlobnem stricu lahko berejo v nemščini, angleščini, francosčini, italijansčini. Delo je prevedeno tudi v litovščino, kitajščino, vietnamsčino, abesinščino, japonsčino, holandsčino, češčino, madžarsčino ter hrvaščino in srbsčino.

Ob koncu se moramo zahvaliti tudi uredništvu »Gorenjskega glasu«, ki nam je omogočilo objavo slikanice. Vam, dragi bralci pa v tolažbo izdajamo skrivnost, da ne bomo dolgo brez slikanice in da vas bomo najbrž prav kmalu popeljali z novo slikanico na »Divji sever«.

NACRTI KZ VIDEM

Tudi v KZ Videm imajo gospodarski načrt za leto 1957. Del tega načrta je že izpolnjen, ostalo pa bodo izvršili do konca leta. Nabavili so hladilnike za meso in mleko, ki so stali 1.600.000 din. Nabavili so si tudi elektro-motor za mlatilnico, ki je stal 320.000 din, luščilce za semensko deteljo in razkuževalni boben za žito. Kupili bodo tudi Baumanov aparat za pridobivanje sadnih sokov, motorno kosilnico itd.

Po načrtu nameravajo adaptirati trgovske prostore kmetijske zadruge in urediti prostore za upravo zadruge in za skladišče. Trgovski lokali bodo ločeni: posebej za kmetijske stroje, za ostalo potrošno blago pa spet posebej. Načrt za ta dela je že izdelan, manjkajo pa sredstva za realiziranje.

ČUDNI OBISKI V MALEM LOGU

Na gmajni blizu vasi Mali log pri Loškem potoku je pred kratkim povrgla medvedka mladič. Kraj je medvedki menda všeč, zato se je tu kar udomačila. Ker v gozdu ni hrane, si jo poišče v Malem logu, kjer v bližini hiš brska, da bi kaj našla za svoje mladiče. Delo opravlja kar podnevi v veliko zabavo otrok. Vaščani menijo, da se bo medvedka z družino kmalu »prekvaltirala« v širne kočevske gozdove.

Kulturno umetniško delo kočevskih dijakov

Že vrsto let na kočevski gimnaziji uspešno deluje MKUD »Matej Bor«. Društvo je doseglo že toliko lepih uspehov, da bi ga lahko upravičeno smatrali za eno najboljših v okraju. Leto za letom preseneča publiko z najrazličnejšimi kulturnimi prireditvami, ki so vseskozi na dostojni umetniški višini. Ljudje zadovoljni zapuščajo predstave, zelo malo pa jih najbrž pomisli na to, koliko truda in volje mladih kulturnih delavcev je bilo treba, da so bila dela zrela za javno uprizoritev.

Društvo je mlado, člani so mladi. Dopoldne morajo v šolo, popoldne pa na vaje. Nekateri se vozijo z vlakom, drugi stanejo v internatu, tretji so iz Kočevja. Vsi pa živijo v različnih pogojih: nekateri so vezani na vlak, drugi na čas večerje v internatu itd. Če bi se hoteli spuščati v vse podrobnosti, kaj vse bi lahko navedli! Vse to pa je pri delu društva treba upoštevati in misliti tudi na posameznika.

Čeprav so dijaki morda le dve, tri leta člani društva, kajti potem

zapuste šolo in se ne vrnejo več, ta trud ni izgubljen. Kdo ve, koliko bodo marsikomu teh mladih ljudi koristile izkušnje, ki si jih je pridobil v dijaških letih pri dramskem društvu.

Kljub vsem težavam pa društvo uspešno deluje. Člani dramske skupine so nastopili z dramo »Globoko so korenine«, pevski zbor, folklorna in recitacijska skupina pa so skupno priredili »Večer slovenskih narodnih pesmi in plesov«, ki je zelo uspel in so ga gledalci toplo sprejeli. Literati izdajajo svoj list »Prvi poganjki«, vendar pa manjka sodelavcev. V listu sodeluje samo nekaj »vodilnih gimnazistovskih literatov«; mnogo dijakov pa svoja dela ljubosumno skriva. Skoda! Mogoče pa je med njimi nekaj prav nadarjenih, ki bi z objavo svojih del sebi le koristili.

Se mnogo bi lahko povedalo o uspehih in delu tega društva, vendar pa je že to dovolj. Vsakdo, ki se zanima za njegovo delo, pa lahko želi društvu za bodočnost samo še lepše uspehe.

P. M.

ZBORNİK ŽENA V NOB

Pri okrajnem odboru Zveze ženskih društev je bila ustanovljena posebna komisija, ki bo zbirala material za ženski zbornik iz NOB. Ta zbornik bo izšel čez 2 leti. Zanj bo vsa republika Slovenija in bo razdeljen na rajone. Tudi v kočevskem okraju bomo lahko marsikaj zbrali, saj so bile žene iz našega okraja zelo aktivne v NOB že od leta 1941 dalje. Prosimo vse odbore ZB in zgodovinske komisije, da prispejajo na pomoč tovarišcam, ki bodo snov zbirale, pisale in urejale. Za vsako občno je določena ena tovarišica z nalogom, da zbere čimveč aktivistik, da ji pomagajo. Sodelujejo naj tudi odbori ZB. Predsednica te komisije je Bradač Pavla, tajnica Debeljak Pepca.

B. C.

SOLA ZA UPRAVNIKE KZ

V bližnji prihodnosti bodo osnovane posebne štiriletnje šole za upravnike kmetijskih zadrug. Sprito odgovornosti dela v zadrugah bodo morali imeti upravniki večjo šolsko in strokovno izobrazbo, da bodo lahko kos vsem nalogam, ki se postavljajo pred kmetijske zadruge. Te šole bodo zelo koristne.

PRODAJA OTROK NA JAPONSKEM

Japonska, čeprav »moderna« država, dovoljuje prodajanje otrok. Vsako leto prodajo približno 1500 dečkov in deklic. Te, za nas skraj neverjetne podatke, tam uradno izdaja japonsko ministrstvo za pravosodje, ki s tem prav gotovo priznava tudi svojo nemoč.

Trgovci z otroki so včlanjeni v »Podjetje za pridobivanje delovne sile«. Posredniki pošiljajo svoje agente k revnim kmetom, ki po zelo nizkih cenah prodajajo svoje hčere in sinove. Otroke pošiljajo potem na težka dela v tovarne ali rudnike. Torej teoretično ta podjetja služijo za zaposljevanje delovne sile, a praktično so to le »skladišča« sužnjev.

NOVICE

KOČA NA MESTNEM VRHU

V Kočevju je bil občni zbor Planinskega društva. Najprej so z enominutnim molkom počastili spomin nedavno umrlega, zaslužnega člana planincev, Merčuma.

Po izčrpnem poročilu predsednika in ostalih funkcionarjev društva je bila razprava. Po razrešitvi staremu odboru so izvolili nov upravni odbor Planinskega društva.

Novi upravni odbor je na prvi seji 18. aprila sklenil, da izboljša propagandno delo. Društvo bo nabavilo zastekleno oglasno desko, kjer bodo objavljene vse važne stvari za društvo. Ponovno so odprli kočjo na Mestnem vrhu. Koča bo imela stalnega oskrbnika in bo odprta od 1. maja dalje vsako soboto in nedeljo ter ob praznikih. Člani društva, ki bodo obiskovali kočjo v delavnikih, bodo dobili ključ pri inž. Vovku.

Tudi letos bo priredilo društvo skupni izlet na Mestni vrh. Letos bomo praznovali 1. maj z raznimi izletmi, zato bo verjetno tudi kočja na Mestnem vrhu imela tiste dni precej obiskovalcev.

Ob zaključku se je upravni odbor društva sklenil, da naj se čimprej zamenjajo članske izkaznice. Člani društva naj takoj, čim jim bo mogoče, oddajo svoje planinske legitimacije tov. Čučkovi, ali pa svojim poverjenikom, da bodo prejeli nove.

Mertelj Drago

NOVA POLIKLINIKA V LJUBLJANI

V prvi polovici maja bo v novih prostorih na Njegoševi ulici začela delovati nova poliklinika, ki bo sprejemala dnevno v svojih specialističnih oddelkih do 2000 bolnikov, predvsem iz ljubljanskega okraja, Dolenjske in Primorske. V njenem okviru bo delovala tudi posebna služba za poklicne bolezni. Za bolnike bo na razpolago 112 postelj. Nova poliklinika bo vključena tudi v sestav Medicinske fakultete, s čimer se bo izboljšala strokovna izobrazba bodočih zdravnikov in drugega strokovnega osebja.

Ta ustanova je ena izmed najmodernejših v Sloveniji. Stavbo se-

stavlja pet dvonadstropnih traktov, ki jih povezuje 80 metrov dolg hodnik. Zavzema površino 13.700 kvadratnih metrov, vsi hodniki merijo skoraj en kilometer, ima 596 prostorov s 4000 svetilkami, 12 rentgenskih aparatov in 8 operacijskih prostorov.

T.

MOTORNKO ZA POVSOD

Avstrijska tovarna motornih koles KTM je izdelala motorno kolo (sedaj ga izdelujejo že v serijski proizvodnji), ki je sposobno premagovati tudi neraven teren in izredno velike vzpone. Motorno kolo znamke »Tarzan« ima prav majhen motor, samo 125 cm, ki pa razvije moč 8 KS. Ima štiristo-penjski menjalnik, kar mu omogoča, da z dvema vozačema premaga vse klance. Porabi 2,6 l benzina na 100 km in razvije hitrost do 110 km na uro.

PIJANCE FILMAJO

Znano je, da v Franciji popijejo največ alkoholnih pijač in je zato tam tudi največ pijancev. Ti, predvsem pa kronični pijanci, so že prava nadloga za okolico, v kateri žive. Med pijanci je tudi vedno več mladine in celo deklet. Da bi pijance tudi v širši javnosti prikazali, so se v Parizu odločili, da bodo obnašanje pijancev filmali in nato te filme predvajali v javnosti. Ko je neka študentka videla svoje obnašanje v filmu, se je zaklela, da ne bo nikoli več pila alkohola.

PONOSNI SMO

Fantje iz kočevskega okraja, ki služimo kadrovske rok v Banja Luki, smo ponosni na to, da smo sodelovali na prvomajski paradi v Beogradu. Veseli smo, da smo lahko pozdravili našega vrhovnega komandanta JLA, maršala Tita. Na paradi smo tudi pokazali, kaj smo se naučili v naši armadi.

Ogrinc Ivan, Brus Alojz, Adamič Alojz, Škulj Alojz, Kocjan Marijan, Vidmar Janez, Kapš Ivan, Zadnik Jože, Meslek Jože, Meslek Vinko in Obravnik Jože.

— V. p. 1232.

PRED DUHOVNIKOM NI MOGEL

Ko je nosil Ribničan Urban svojo krošnjo po Gorenjskem, je srečal na cesti daleč iz vasi duhovnika, ki se je mučil, da bi spravil iz občestnega jarka kočijo, kamor je zavozil, ker ni bil vaju voznje. Urban je pobožno odložil svojo suho robo in pomagal duhovniku gospodu. Vpila sta nad konjem in tako vzdigovala, da sta bila že kar mokra od znoja — pa vendar nista mogla spraviti kočije na cesto. Ni in ni šlo. Tedaj je Urban naročil fajnoštru, naj gre sto korakov naprej, naj miži in si tišči ušesa, dokler ga ne bo poklical. Ko se je duhovnik vrnil, je bila kočija spet na cesti. Duhovnik se ni mogel načuditi in je hotel iz Urbana izveči, kako je to napravil in zakaj ga je poslal vstran. Po dolgem pregovarjanju mu je Urban le povedal:

»Ih, kaj! Ho-ruk sm rjeku, pa poštanu zeklu — pa je slu. Vas sm pa glih zetu ustran poslou, k' zravn vas ne smajm hudica ne pomuč poklicat!«

TF

DOMAČA POVEST

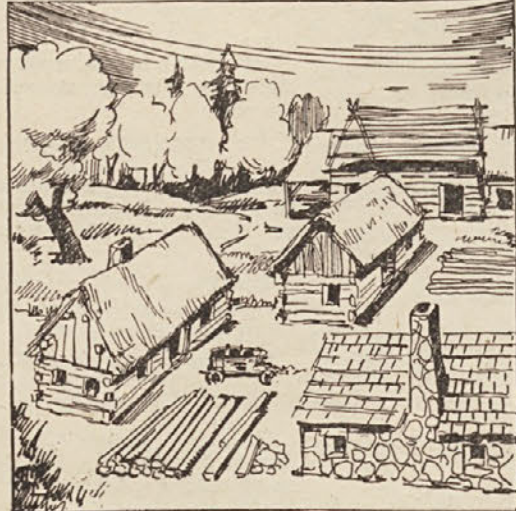
101

Šele drugo jutro navsezgodaj je prišel mlad hlapec strahoma staremu Marku grozovito novico povedati, da gospod Peter do-li pod gradom v gozdu — na veji visi mrtev. Bila je to grenka kapljica v pijači novega veselja. Opat Udalrik, ki je bil že popred s Petrom v gram Kozjak prišel, rekel je z žalostnim glasom: »Kakršno življenje, taka smrt.«

102

Ljudje, ki so na tihem sneli Petrovo truplo z drevesa in ga pokopali, pravili so pozneje, da je cigan iz gošče pristopil in smeje se mrtvecu rekel: »Zakaj si me dal v vodo vreči, trap! Ne bi se bilo treba sicer obešati.« To so bile zadnje besede, ki jih je kdo čul iz ciganih ust, kajti od tistega dne ga ni nihče več videl v slovenskih krajih.

103

Nedolgo potem je bila dežela rešena nemalega gosta: Turki, siti prelite krvi in morije, pomaknili so se spet nazaj. Zopet se prikažejo slovenski kmetje, ki niso bili padli pod krivo sabljo ali, ki niso morali v sužnost med Turke. Pela je sekira v starem hrastovem gozdu; razkopavali so upepeljene ostanke svojih poprejšnjih stanovanj in so si stavili nova bivališča.

104

Marko Kozjak užival je veselje. Živeti pri svojem sinu, ki je bil vsem sosedom čudež, najboljši mož med kranjskimi plemenitaki. Ime janičar, mu je bilo sicer ostalo, vendar nobena tistih grozovitih lastnosti, katere so se navadno vezale s tem imenom.

KONEC